

Ламонова П.*

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Захист інформації з обмеженим доступом є одним з першочергових завдань забезпечення інформаційної безпеки. Однак його ефективна реалізація, принаймні на правовому рівні, значно ускладнюється відсутністю єдиного розуміння понять «інформація з обмеженим доступом», «конфіденційна інформація», «таємна інформація».

Відповідно до ст. 38 Закону України «Про інформацію» інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом [1]. На сьогодні термін «інформація з обмеженим доступом» законодавчо невизначений. Лише у міжнародній Угоді між урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі технічного захисту інформації закріплене подібне визначення «Інформація обмеженого доступу – інформація, право доступу до якої обмежено відповідно до національних законодавств держав Сторін» [2]. Інформація з обмеженим доступом за своїм правовим режимом поділяється на конфіденційну і таємну [3].

Конфіденційна інформація – це відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов. Громадяни, юридичні особи, які володіють інформацією професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого характеру, одержаною на власні кошти, або такою, яка є предметом їхнього професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого інтересу і не порушує передбаченої законом таємниці, самостійно визначають режим доступу до неї систем (способів) захисту. Виняток становить інформація комерційного та банківського характеру [4], а також інформація, правовий режим якої встановлено Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України (з питань статистики, екології, банківських операцій, податків тощо), та інформація, приховування якої є загрозою для життя і здоров'я людей.

Вищенаведене закріплено Законом України «Про інформацію», але має недоліки. По-перше, у перелік суб'єктів із правом власності на конфіденційну інформацію не включено державу, яка також володіє відомостями конфіденційного характеру. По-друге, визначення слід після слова «відомості» доповнити конструкцією «Що не становлять передбаченої законом таємниці». Це пов'язано із встановленим законодавством поділом на таємну та конфіденційну [5].

Таємна інформація – це інформація, що містить відомості, які становлять державну та іншу передбачену законом таємницю (банківську, комерційну, службову, професійну, адвокатську тощо), розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі. Таким чином, конфіденційну інформацію можна поділити на таку, яка є власністю держави, і конфіденційну інформацію, яка не належить державі.

Правовий режим конфіденційної інформації, що є власністю держави, значною мірою визначається положеннями інструкції про порядок обліку, зберігання і використання до-

* студентка 4 курсу відділення «міжнародна інформація» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: ас. Добржанська О.Л.

кументів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави, затвердженої постановою Кабінету Міністрів від 27 листопада 1998р. № 1893. Відповідно до даної Інструкції переліки конфіденційної інформації, що є власністю держави і якій надається гриф обмеження доступу «Для службового користування», розробляються і вводяться в дію міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, в яких утворюються або у володінні, користуванні чи розпорядженні яких перебувають ці відомості[6].

На законодавчому рівні чітко регламентованими є такі види таємної інформації як державна, комерційна, банківська, професійна таємниця. Поняття ж службової таємниці хоча і має своє законодавче визначення, однак зміст та правові ознаки даного виду інформації з обмеженим доступом ще не достатньо регламентовані. Потребують законодавчого закріплення до вимог ст.30 Закону України «Про інформацію»

Ще однією прогалиною у застосуванні норм, регулюючих інформацію з обмеженим доступом є стаття 47-1 Закону України «Про інформацію», якою передбачено звільнення особи від відповідальності «за проголошення інформації з обмеженим доступом, якщо суд встановить, що ця інформація є суспільно значимою». Проблема у застосуванні наведених норм полягає у тому, що на сьогодні чинним законодавством не встановлено порядок надання інформації статусу суспільно значимої [7].

Істотним фактором, що гальмує міжнародний інформаційний обмін та ускладнює належний міжнародний інформаційний обмін та ускладнює належний захист інформації, є невідповідність категорії розмежування доступу до інформації, що існують у різних країнах [8].

Так, термінологія у сфері захисту інформації з обмеженим доступом в Україні і країнах НАТО не співпадає; терміну «вразлива інформація» (sensitive), який прийнято в країнах НАТО відповідає термін інформація з обмеженим доступом; у НАТО існує 5 категорій вразливої інформації, 4 з яких – класифікована; терміну «класифікована інформація» в Україні приблизно відповідає термін «засекречена інформація», однак нема повної юридичної відповідності, крім того, така інформація має 4 рівня секретності, в той час як в Україні – лише 3[9].

Питання захисту інформації між Україною і НАТО регулює «Угода про безпеку між урядом України і Організацією Північно-Атлантичного Договору» від 12.09.2002 р. Сторони домовились: «захищати інформацію та матеріали іншої Сторони; вживати всіх зусиль для забезпечення того, щоб у разі, якщо інформація та матеріали зберігали грифи секретності, встановлені будь-якою Стороною стосовно інформації та матеріалів, що надаються такою Стороною і зберігати таку інформацію та матеріали відповідно узгоджених спільних стандартів; не надавати таку інформацію та матеріали третім сторонам без згоди Сторони-джерела» (ст.1)[8].

Таким чином, регулювання суспільних відносин, які виникають з приводу інформації з обмеженим доступом, що не становить державної таємниці, є «білою плямою» в законодавстві України. Це зумовлено не лише відсутністю чіткого розмежування конфіденційної та таємної інформації, але й безсистемним та недбалим викладенням положень, які стосуються будь-якої інформації з обмеженим доступом. Усунення зазначених недоліків є обов'язковою передумовою розвитку інформаційного законодавства України, в тому числі й законодавчих основ системи захисту інформації.

Література

1. ст. 38 Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року // Відомості Верховної Ради України, 1992. - №48. – ст. 650.
2. ст. 1 Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі технічного захисту інформації від 22 січня 2003 року (Угоду ратифіковано Законом N 1434-IV (1434-15) від 04.02.2004)
3. ст. 30 Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657- XII
4. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці: Постанова КМ України від 9.08.1993 р. № 611.
5. Марущак А.І «Про правові основи захисту інформації з обмеженим доступом: курс лекцій». – К.: КНТ, 2007. – с.24
6. від 27 листопада 1998 р. № 1893 «Про затвердження Інструкції про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави». Офіційний вісник України, 1998, № 48, ст. 31.
7. Марущак А.І «Про правові основи захисту інформації з обмеженим доступом: курс лекцій». – К.: КНТ, 2007. – с.37
8. Гуз А.М. «Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: Навчальний посібник». – К.: КНТ, 2007. – с.244
9. Артемов В.Ю. Порівняння організаційно-правових норм захисту інформації з обмеженим доступом країн-членів НАТО: Навч.-метод.посібник. – К.: КНТ, 2007. – с.11